

MINISTERUL EDUCATIEI, CERCETARII, TINERETULUI SI SPORTULUI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE SI FILOLOGIE

TEZA DE DOCTORAT
(REZUMAT)

COORDONATOR STIINTIFIC,
PROF. UNIV. DR. **MIRCEA POPA**

DOCTORAND,
SZILAGHI (OLCAR) ENIKO

ALBA IULIA
2011

MINISTERUL EDUCATIEI, CERCETARII, TINERETULUI SI SPORTULUI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE SI FILOLOGIE

**RELATII LITERARE SI CULTURALE
ROMÂNNO-MAGHIARE ÎN PERIOADA INTERBELICA
(REZUMAT)**

COORDONATOR STIINTIFIC,
PROF. UNIV. DR. **MIRCEA POPA**

DOCTORAND,
SZILAGHI (OLCAR) ENIKO

ALBA IULIA

2011

CUPRINS

Argument	7
Cap. I. Situatia generala dupa Unirea din 1918	12
I. 1. Conditiiile minoritatii maghiare în noul context statal.....	12
I. 2. Organizarea vietii culturale. Manifestari culturale.....	18
I. 2. 1. Presa.....	18
I. 2. 2. Literatura.....	23
Cap. II. Aspecte ale convietuirii româno- maghiare	28
II.1. Anchetele culturale.....	28
II. 1. 1. Ancheta revistei „Napkelet”.....	28
II. 1. 2. Ancheta revistei „Tuz”.....	30
II. 1. 3. Ancheta de la „Cele trei Crisuri”.....	31
II. 1. 4. Ancheta de la „Ellenzék”.....	35
II. 1. 5. Ancheta „Familiei”.....	35
II. 2. Reviste plurilingve.....	44
II. 2. 1. Revista bilingva „Aurora”.....	44
II. 2. 2. Revista „Cultura” redactata în patru limbi.....	67
II. 2. 3. Revista „Culisele – A Kulissza”.....	80
II. 2. 4. Revista „Banatul”.....	85
II. 2. 5. Revista „Limba româna”.....	87
II. 3. Nevoia cunoasterii reciproce – solutii propuse.....	89
II. 3. 1. Societati.....	93
II. 3. 2. Turnee si conferinte.....	95
II. 3. 3. Premii literare.....	96
II. 3. 4. Apropieri artistice.....	97
II. 4. Vizitele scriitorilor.....	101
II. 4. 1. Vizita lui Móricz Zsigmond în Ardeal.....	101
II. 4. 2. Turneul amânat al lui Babits Mihály.....	106
II. 4. 3. Calatoria lui Németh László în România.....	109
II. 5. Cazul scriitorului Daday Loránd.....	113
II. 6. Valenii de Munte – focar de lumina a colaborarii culturale.....	115
II. 7. Aniversari si comemorari.....	121
II. 7. 1. Eminescu sarbatorit de maghiari.....	121
II. 7. 2. Comemorarea lui Ady Endre în România interbelica.....	125
II. 7. 3. Comemorari – Petofi Sándor.....	130
II. 7. 4. Centenarul Jókai Mór.....	134

Cap. III. Fenomenul transilvanismului.....	140
III. 1. Antecedentele transilvanismului.....	140
III. 1. 1. Transilvanismul politic.....	140
III. 1. 2. Transilvanismul literar.....	143
III. 2. Program cultural sau ideologie politica?.....	151
III. 2. 1. Transilvanismul - solutia crizei minoritare.....	151
III. 2. 2. Ideologia transilvana.....	153
III. 2. 3. Climatul politic interbelic.....	155
III. 2. 4. Transilvanismul literar.....	161
III. 2. 4. 1. Polemicile literare. Procesul „schismei”.....	166
III. 2. 4. 2. „Afirmare si asumare”.....	171
III. 2. 4. 3. Disputa „Erdélyi Helikon” - „Korunk”.....	172
III. 2. 4. 4. „Apartenenta la România”.....	174
III. 2. 4. 5. Generatia tânara si transilvanismul.....	176
III. 2. 4. 6. De la <i>Autorevizia noastra</i> la <i>Nu se poate</i>	177
III. 2. 4. 7. Întrunirea de la Târgu Mures.....	178
III. 2. 4. 8. „Slogan si mit”.....	180
III. 2. 5. Variatiile transilvanismului.....	183
III. 2. 6. Literatura minoritara: aspiratie spre europeism.....	185
III. 3. Regionalism ardelean – ardelenism – localism creator.....	190
III. 3. 1. Miscarea regionala.....	190
III. 3. 2. Manifestari ale regionalismului în cultura româna.....	193
III. 3. 2. 1. Localismul creator.....	202
III. 3. 3. Asemnari si diferente între transilvanism si ardelenism.....	204
III. 4. Helikonistii si transilvanismul.....	209
III. 4. 1. Gruparea Helikon si revista „Erdélyi Helikon”.....	209
III. 4. 2. Orizontul cultural.....	210
III. 4. 3. Apropieri culturale româno-maghiare.....	213
III. 4. 3. 1. Seratele literare.....	213
III. 4. 3. 2. În întâlniri în numele artei.....	215
III. 4. 3. 3. „PEN Clubul Român” si „Subsectia Maghiara a PEN Clubului Român”.....	217
III. 4. 3. 4. Traducerile.....	225
III. 4. 3. 5. Recenziile – oglinda culturii române.....	229
III. 4. 4. Perioada 1940-1944 – rezistenta antifascista a Helikonului.....	231
Cap. IV. În întâlniri avangardiste.....	235
IV. 1. Influenta avangardei asupra literaturii din România.....	235
IV. 2. Interferente avangardiste româno-maghiare.....	239

Cap. V. Sub semnul Thaliei	243
V. 1. Un proiect teatral româno-maghiar de la începutul secolului al XX-lea.....	243
V. 2. Scena teatrului maghiar după Unire.....	245
V. 3. Întâlniri sub lumina rampei.....	251
Cap. VI. Traduceri și traducători	266
VI. 1. Primele traduceri înainte de 1918.....	266
VI. 2. Traducerile reciproce după Unire.....	269
VI. 3. Soluții propuse pentru stimularea traducerilor de calitate.....	271
VI. 4. Antologii și volume de traduceri.....	276
VI. 5. Traducătorii.....	295
Cap. VII. Pleiada militanților apropierei româno-maghiare	299
VII. 1. Lucian Blaga.....	299
VII. 2. Avram P. Todor.....	303
VII. 3. Ion Chinezu.....	307
VII. 4. Octavian Goga.....	311
VII. 5. Nicolae Iorga.....	315
VII. 6. Emil Isac.....	317
VII. 7. George A. Petre.....	320
VII. 8. Liviu Rebreanu.....	322
VII. 9. Kristóf György.....	325
VII. 10. Bitay Árpád.....	329
VII. 11. Benedek Elek.....	336
VII. 12. Veress Endre.....	338
VII. 13. Keresztury Sándor.....	341
Concluzii	347
Bibliografie. Selectiv	356
1. În volume.....	356
2. Antologii de traduceri.....	372
3. În periodice.....	373
4. Sitografii.....	440

CUVINTE CHEIE

Relatii româno-maghiare, perioada interbelica, apropiere culturala, schimb cultural, cunoastere reciproca, interferente literar-culturale, aspecte ale apropierii, traduceri reciproce, transilvanism, legaturi teatrale, ambasadorii intercolaborarii, armonizare etnoculturala.

REZUMAT

Relatiile româno-maghiare fac parte indisolubila din trecutul celor doua popoare. Privitor la interferentele româno-maghiare, istoricul literar Mircea Popa nota ca „a încerca sa le ignori sau sa le dai la o parte ar fi cu totul gresit, deoarece ele fac parte din chiar substanta vie si palpabila a trecutului si prezentului unui popor harazit de soarta sa-si duca existenta în aceasta parte de lume”¹. Acest gând ne-a calauzit în cercetarea noastra, convinsi ca, într-o Europa multiculturala, bazata pe conceptul „unitate în diversitate”, nu fuziunea primeaza, ci constientizarea propriei identitati culturale, cunoasterea reciproca, un veritabil dialog intercultural si apropierea culturala dintre popoare. Pentru a construi perspectivele unui viitor al înțelegerii si al tolerantei, se impune autocunoasterea si cunoasterea „celuilalt”, sondarea trecutului si a prezentului.

Prezenta teza de doctorat își propune formarea unei viziuni unitare asupra *Relatiilor literare si culturale româno-maghiare în perioada interbelica*. Multitudinea datelor a generat noi si noi capitole, de la o etapa la alta a cercetarii, conturându-se tot mai intens si vizibil, în clocotul interbelic, legaturile culturale si literare româno-maghiare, alaturi de asperitatile culturale, sociale si politice. Dificultatea legata de ordonarea si sistematizarea materialului bibliografic imens din periodicele interbelice române si maghiare ori asezarea rezultatelor într-o paradigma coerenta, a reclamat diverse instrumente de lucru si metode de abordare.

Lucrarea structurata pe sapte capitole si numeroase subcapitole, se doreste o pagina a relatiilor româno-maghiare, un document cultural si social a convietuirii popoarelor din arcul intracarpatic, o istorie vie a contactului milenar, caracterizat prin bogate interferente, contacte si paralelisme. Cercetarea relatiilor interetnice constituie o datorie stiintifica, artistica si morala. În Transilvania au convietuit de-a lungul secolelor români, maghiari si sasi, între cele trei blocuri etnice existând o frontiera deschisa. Popoarele conlocuitoare din Ardeal nu s-au dezvoltat izolat, ci în contact continuu, deci cercetarea trebuie începuta prin investigarea conditiilor social-istorice.

Nu am intentionat redarea tuturor segmentelor ori epuizarea subiectului, ci ne-am restrâns la evidentierea aspectelor relevante, care au contribuit decisiv la dezvoltarea, evolutia si consolidarea unui dialog fecund. Ne-am propus înregistrarea initiativelor menite sa statueze raporturi solidare, care au generat fenomenul intercolaborarii dintre intelectualii români si maghiari, calea rodnică de reconciliere si crearea unui cadru fertil

¹ Mircea Popa, *Cuvinte de început*, în vol. *Apropieri literare si culturale româno-maghiare*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1998, p. 5.

pentru un real reviriment al apropierei culturale. Segmentul temporal fascinant și tensionat, cuprins între 1918-1944, reprezintă o nouă etapă a relațiilor româno-maghiare, o mostră a conviețuirii milenare, așezată într-un context nou.

Am încercat să surprindem instrumentele antrenate în acțiunea de apropiere culturală, preocupările și deschiderea pentru cunoașterea și recunoașterea valorilor spirituale române și maghiare, inițiativele spontane și pe cele sistematizate, emulatia colegială dintre literatii celor două popoare din acest spațiu interpus în ansamblul influențelor și al interferențelor.

Presă interbelică constituie materia primă a lucrării, datorită capacității de a reconstitui realitatea nuda, gândurile de primă instanță, de a surprinde spectacolul cotidian și de a oferi date nemodificate de trecerea timpului și de vâltoarea evenimentelor. Publicațiile au acordat un interes major vieții culturale, literare și artistice, incluzând în programul lor și ideea înfrățirii între diferitele naționalități prin consemnarea manifestărilor care serveau acestor inițiative: expoziții, recenzii de cărți și antologii, traduceri, evenimente literare, sociale și politice, dar și divergențe cauzate, în general, de amprenta negativă a politicii. Încetul cu încetul, s-a constientizat că singura cale aptă să asigure trecerea de la o politică marcată de antagonisme la una democratică este cea culturală.

Primul capitol porneste de la necesitatea conturării *Situației generale după Unirea din 1918*, marcată de schimbarea rolurilor de majoritar și minoritar, de dificultatea acomodării cu noul statut al maghiarimii ardelenice, dar și de condițiile favorabile în contextul statal, prin ieșirea de sub puterea focalizatoare a centrului cultural budapestan, dezvoltarea unei literaturi specifice și înregistrarea unei adevărate explozii în domeniul presei. Valurile de emigrări în Ungaria, confuzia, teama și politica pasivă au fost abandonate în favoarea organizării interne, a integrării în noul stat român prin munca pasnică și colaborare.

Capitolul al doilea, cel mai vast de fapt, intitulat *Aspecte ale conviețuirii româno-maghiare*, detaliază momentele relevante ale dorinței de cunoaștere reciprocă. Cele șapte subcapitole propun atenției inițiativele intelectualilor: anchetele culturale inițiate de revistele „Napkelet”, „Tuz”, „Cele trei Crisuri”, „Ellenzék” și „Familia” adună opiniile oamenilor de cultură din țară și de peste hotare referitor la problema apropierei culturale; revistele plurilingve „Aurora”, „Cultura”, „Culisele”, „Banatul”, „Limba română”, în perioada relativ scurtă de apariție, prin publicarea de traduceri reciproce sau articole ce reflectau dorința înțelegerii, au reușit să suscite curiozitatea pentru „celălalt” și trasarea direcției democratice prin program, atitudine și tematică materialelor publicate; concentrarea pe colaborare a influențat activitatea mai multor societăți culturale din România după modelul celor din Europa, a determinat organizarea de turnee, conferințe comune și acordarea de premii literare. Vizitele scriitorilor maghiari din Ungaria – Móricz Zsigmond, Babits Mihály, Németh László – au demonstrat solidaritatea dintre scriitorii români și maghiari, transpunerea în practică a umanismului propagat și anihilarea obstacolelor impuse de politica imprudentă, lipsită de tact; Subcapitolul *Valenii de Munte – focar de lumină a colaborării culturale* surprinde un episod important, în care protagoniștii Nicolae Iorga și Bitay Árpád au colaborat sub semnul înfrățirii popoarelor. Cele peste o sută de conferințe ale profesorului maghiar din perioada 1923-1937 au urmărit popularizarea relațiilor româno-maghiare și a literaturii maghiare pentru publicul din Vechiul Regat. Din festinul apropiierilor nu puteau lipsi aniversările și comemorările personalităților marcante ale celor două popoare, subcapitolul *Aniversări și comemorări* limitându-se la Mihai Eminescu, Ady Endre, Petofi Sándor, Jókai Mór, figuri emblematice pentru generațiile de dinainte de război și după.

Capitolul *Fenomenul trasilvanismului* dezvoltă problematica cu două tăisuri a conceptului, balansarea între programul literar-estetic, politica culturală, activitatea estetică, respectiv ideologia politică a minorității maghiare cu obiectivul obținerii autonomiei regionale ardelenice. Compusă din elemente hibride, teza are și

componente valoroase, accentuate de literati, cum ar fi constientizarea destinului comun, toleranta ardeleana, spiritul transilvan bazat pe înțelegere, dorinta cunoasterii reciproce, convietuirea milenara dintre diferitele etnii si confesiuni, traditia ardeleana, concentrate într-un microcosmos si servind drept model european. Transilvanismul, sustinut cu patima, dar si combatut vehement, a fost obiectul numeroaselor dispute si polemici literare dintre scriitorii maghiari din Ardeal si din Ungaria, cristalizând astfel crearea unei vietii literare independente. Diferentiind transilvanismul politic de cel literar, un transilvanism afirmat înainte de Unire si variatiile de dupa aceasta data, forma literara s-a conturat atât în cultura maghiara cât si în cea româna, cu deosebirea ca literatura româna a optat pentru termenii de „regionalism ardelean”, „ardelenism” sau „localism creator”. Asemnarile dintre formele acestui regionalism se apropie de miscarea regionala - un trend al literaturii europene din perioada respectiva, transilvanismul fiind un element obsedant al discursului identitar si cultural interbelic. Subcapitolul *Helikonistii si transilvanismul* contureaza ideologia gruparii si a revistei, reflectarea orizontului cultural în actiunile initiate: seratele literare comune, apropierea artistice, înfiintarea subsectiei maghiare a „P.E.N. Clubului Român” si programul activitatii de cunoastere reciproca, traducerile publicate, recenziile de reviste si volume românesti, atitudinea umanista perpetuându-se în rezistenta antifascista dintre anii 1940-1944.

Capitolul *Întâlniri avangardiste* fixeaza câteva contacte dintre reprezentantii români si maghiari ai miscarii artistice, recenzarea reciproca a revistelor de avangarda, predilectia pentru directii similare, sustinute de conditiile similare sociale si culturale.

Sub semnul Thaliei am aruncat o privire de ansamblu asupra legaturilor teatrale româno-maghiare, schitând dificultatile financiare si organizatorice ale teatrului, dar si solidaritatea intelectualilor români în ce priveste problemele teatrului minoritar. Contactul nemijlocit a avut efecte indiscutabile în apropierea sufleteasca dintre oameni, politica teatrului abila, traducerile din literatura de dramaturgie, turneele, reprezentarile reciproce de piese pe scena interbelica au înregistrat rezultate notabile sub puterea modelatoare a artei teatrale.

Al saselea capitol intitulat *Traduceri si traducatori* prezinta evolutia cantitativa si calitativa a transpunerii operelor literare dintr-o limba în cealalta, continuarea traditiei traducerilor reciproce din secolul al XIX-lea pe un traseu orientat spre realizarea cunoasterii si a acceptarii. Subordonate unui demers intelectual al colaborarii, traducerile au reprezentat un instrument indispensabil în procesul de cunoastere reciproca, reflectând afinitatile comune, predilectia certa pentru anumiti autori si teme literare. Din pleiada de literati care au însusit ori si-au perfectionat cunostintele de limba româna, semnând traduceri reusite si artistice, merita amintiti Áprily Lajos, Dsida Jenő, Berde Mária, Franyó Zoltán, Gáldi László, József Attila, Bardócz Árpád, Keresztury Sándor, Finta Gero, alaturi de Octavian Goga, Iustin Iliesiu, Ioan Lupu, George A. Petre si altii. Solutiile practice s-au concretizat doar în parte în planul realitatii, crearea unor biblioteci româno-maghiare sau asigurarea unui cadru institutionalizat cu conlucrarea unor traducatori specializati ramânând în sfera ideilor din cauza aspectelor economice, dar s-au publicat traduceri în aproape toate revistele, s-au editat antologii tematice ori dedicate operei unui singur autor, alteori traducerile au fost inserate în volume mixte, alaturi de creatiile originale. Genul liric ocupa primul loc în top, proza necesitând un spatiu mai amplu si cheltuieli mai mari. Traducerile si-au atins scopul de fiecare data contribuind temeinic la cunoasterea valorilor literare si a spiritualitatii poporului respectiv.

În capitolul *Pleiada militanților apropierei româno-maghiare*, am surprins câteva personalitati culturale din perioada interbelica care si-au asumat misiunea sacra a culturii de a uni sufletele oamenilor în numele suprem al artei. Dezideratul colaborarii s-a manifestat de ambele parti, prin recunoasterea unicei posibilitati de convietuire pasnica sau datorita convingerilor dobândite anterior. Elita intelectuala, înzestrata cu spirit lucid si inteligent, permeabil la semnele vremii, animat de un larg spirit democratic, atitudine liberala si umanism

atocuprinzator, a desfasurat o activitate prolifica pe terenul apropierii, lasând fara ecou reactiile sovine si tendintele izolationiste. Subcapitolele dedicate lui Lucian Blaga, Avram P. Todor, Ion Chinezu, Octavian Goga, Nicolae Iorga, Emil Isac, George A. Petre, Liviu Rebreanu, Kristóf György, Bitay Árpád, Benedek Elek, Veress Endre si Keresztury Sándor, contureaza activitatea desfasurata sub semnul idealului nobil al apropierii culturale româno-maghiare ai acestor ambasadori, veritabile exemple de ratiune si de toleranta, al caror mesaj a fost mult mai pretios decât retorica banala a diplomatilor si a politicianilor.

Lucrarea se încheie cu *Concluzii*, *Bibliografia* aferenta si cu prezentul *Rezumat*.

Unirea a adus consecinte dramatice în constiinta si psihologia maghiarimii din Transilvania, prin transformarea statutului de majoritar în minoritar. Acomodarea cu noul statut, perceputa ca o mutilare politica si sociala, a fost extrem de dificil de asimilat. În urma schimbarilor radicale survenite în 1918, cunoasterea reciproca a devenit o problema vitala. Intelectualii, cuprinsi de dorinta cunoasterii si a înțelegerii reciproce, au fost primii implicati în pregatirea terenului cultural si literar pentru asigurarea temeliei viabile a apropierii culturale, din motivul ca efectele devastatoare ale manevrelor politice nu actionau la fel de puternic, uneori chiar devastator, ca în celelalte domenii ale vietii sociale.

Cataclismul Primului Razboi Mondial si evenimentele ce i-au urmat nu au obturat dezvoltarea culturala, dimpotriva, perioada interbelica se caracterizeaza printr-o efervescenta nemaiîntâlnita a miscarilor literare si artistice, de cautari ale izvoarelor si de afirmare a identitatii culturale. În ciuda conflictelor sângeroase, literatura a gasit mereu drumul care uneste sufletele oamenilor indiferent de nationalitate, limba si religie. Literele interbelice au scos la iveala o serie de paralelisme între operele scriitorilor români si maghiari, ceea ce accentueaza preocuparile si afinitatile artistice comune.

Ca în toate societatile multiculturale au existat si aici conflicte social-politice utilizate drept instrumente ideologice ale nationalismului. Tocmai exploatarea acestui sentiment nimicitor i se datoreaza numeroasele esecuri ale reconcilierii relatiilor româno-maghiare. Perioada interbelica este marcata de trei momente istorice decisive în care s-au schimbat rolurile de majoritar si minoritar (1918, 1940, 1944). Ardealul se distinge de celelalte provincii prin plurietnicism si pluriconfesionalitate, istoria de aici include traditia, cultura, limbile mai multor etnii, reflectând densitatea spirituala. Interesul pentru celelalte literaturi a fost prezenta chiar si în cele mai vitrege conditii istorice, consolidarea bunei înțelegeri revenind tot culturii si literaturii. Pericolul frecvent care a obturat aceste initiative i-au constituit prejudecatile, ignoranta, desconsiderarea valorilor reale, refuzul cunoasterii reciproce, manevrele politice, perpetuarea traditiilor castei de dinaintea conflagratiei, perceptiile bazate pe stereotipuri, neacceptarea conditiei de minoritar si nerecunoasterea frontierelor modificate. În raport cu majoritatea, obiectivul suprem al minoritatilor a fost pastrarea identitatii nationale si culturale, obiectivul principal al acestei comunitati etnoculturale fiind dezvoltarea mecanismelor care sa-i conserve identitatea, constiinta, alaturi de asumarea unui rol de intermediar în atenuarea conflictelor dintre România si Ungaria. Teama comunicarii cu *celalalt* din primii ani interbelici, prin retragerea în propriul univers si activarea mecanismelor de aparare, s-a decongestionat cu timpul. Politica culturala a pasilor mici, gesturile marunte, dar semnificative, au permis cunoasterea, reflectarea propriei imagini si a „celuilalt” în oglinda spirituala, identificarea unui limbaj comun si apropierea culturala româno-maghiara. Recunoasterea puterii culturii si a artei de a apropia oamenii a determinat reactia intelectualilor, care s-au angajat în colaborarea literara, au oferit solutii practice pentru dialogul româno-maghiar si pentru atenuarea efectelor negative ale politice oportuniste. Luciditatea le-a permis separarea domeniului politic de cel cultural, distingerea neta între interesele claselor conducatoare si dorinta înfratirii din rândul intelectualilor si al popoarelor.

Demersurile individuale ale scriitorilor si ale oamenilor de cultura nu s-au contopit într-un topos comun, mai degraba formeaza elementele unui puzzle cultural vivace si interesant în decupajul temporal investigat. Totusi, rezultatele pozitive sau proiectele nefinalizate, au reusit aneantizarea distantelor prin examinarea identitatii culturale în oglinda alteritatii, prin conturarea imaginii „celuilalt”, trasând astfel calea spre colaborarea culturala. Cunoasterea reciproca si autocunoasterea sunt optim intermediare prin contactele literare, acestea devenind o necesitate si o exigenta a solidaritatii. Interesul reciproc al celor doua literaturi tradeaza deschiderea popoarelor carora le apartin, materializata prin apropierea literar-culturala, prin numeroasele initiative de colaborare, traducerile si antologiile realizate, organizarea de conferinte, anchete culturale, expozitii, serate si vizite, acordarea de premii literare, serbarea aniversarilor culturale si comemorarea personalitatilor, reprezentarea reciproca a pieselor pe scena teatrelor române si maghiare, redactarea unor reviste plurilingve în limbile româna, maghiara si germana, deoarece pentru consolidarea statului român national, trebuiau atrase atât minoritatea maghiara cât si cea germana.

Desi exista carti si studii de specialitate consacrate, actualitatea temei relatiilor româno-maghiare impune noi radiografieri ale spatiului cultural intracarpatic si investigarea realitatilor, din dorinta realizarii unei imagini cât mai veridice, corecte, obiective si de ansamblu, prin confruntarea informatiilor de ambele parti. Dupa etapa premergatoare Primului Razboi Mondial marcata de traduceri reciproce semnate de Ács Károly, Révai Károly, Octavian Goga ori St. O. Iosif, a urmat o largire a apropiierilor româno-maghiare în ciuda divergentelor literare, culturale, sociale si politice. Lista titlurilor importante aparute în spatiul românesc începe cu cele trei volume ale *Bibliografiei româno-ungare* întocmite de bibliograful Veress Endre, prima lucrare bibliografica a relatiilor româno-maghiare din perspectiva literara si istorica.

Cercetarea relatiilor dintre cele doua popoare a continuat cu activitatea si lucrarile lui Gáldi László, urmate de volumele semnate de Domokos Sámuel, indispensabile pentru comparatisti si istorici literari, cele întocmite de Réthy Andor si Váczy Leona, volumul de interviuri al lui Beke György, operele lui Dávid Gyula, ale istoricului literar Mircea Popa, Mircea Zaciu, Ion Chinezu, Nicolae Babta sau Gavril Scridon.

Alaturi de aceste lucrari de specialitate, teza noastra se insereaza în domeniul vast al relatiilor româno-maghiare, cu perspective largi de continuare a acestei cercetari în perioada de dupa 1944, prin focalizarea pe coagularea fortelor culturale sub presiunea regimului politic. Într-o era caracterizata prin explozia bazelor de informatii si a comunicarii, se impune nevoia de noi treceri în revista, de noi sistematizari, pentru a oferi radiografieri din ce în ce mai ample si mai profunde ale relatiilor culturale româno-maghiare. Actualitatea temei abordate este evidenta într-o lume supusa globalizarii, care reclama armonizarea etnoculturala, afirmarea propriei identitati culturale prin respectarea valorilor „celuilalt”, prin toleranta si atitudine morala, rolul culturii, al literaturii si al artei fiind categoric si notoriu în cunoasterea reciproca, unicul drum spre tarâmul apropierii culturale.

Bibliografie. Selectiv

1. În volume

1. *A Helikon és az Erdélyi Szépművészeti Társaság levelesládája (1924-1944)*. I-II. kötet, Közzéteszi Marosi Ildikó, Bukarest, Kriterion Kiadó, 1979.
2. Antonescu, Nae, *Reviste din Transilvania*, Biblioteca Revistei Familia, Oradea, 2001.

3. *Az Erdélyi Helikon költői (1928-1944)*. Sajtó alá rendezte és bevezető tanulmánnyal ellátta Szemplér Ferenc. Az Erdélyi Helikon költészeti anyagának repertóriumát Kelemen Ilona, Réthy Andor és Váczy Leona állította össze, Bukarest, Kriterion Kiadó, 1973.
4. Balázs Imre József, *Az avantgarde az erdélyi magyar irodalomban*, Marosvásárhely, Mentor Kiadó, 2006.
5. Balogh Edgár, *Itt és most. Tanulmány a régi Korunkról*, Kolozsvár-Napoca, Dacia Könyvkiadó, 1976.
6. Balota, Nicolae, *Scriitori maghiari din România. 1920-1980*, Bucuresti, Editura Kriterion, 1981.
7. Barbu, Elena, *Luceafarul (1902-1920). Indice bibliografic*, Ministerul Învatamântului, Centrul de documentare universitara, Bucuresti, 1969.
8. Beke, György, *Fara interpret. Convorbiri cu 56 de scriitori despre relatiile literare româno-maghiare*, Bucuresti, Editura Kriterion, 1972.
9. Bertha Zoltán, *Erdélyiség és modernség. Irodalmi tanulmányok*, Csikszereda, Pallas-Akadémia Könyvkiadó, 2006.
10. Biró Sándor, *Kisebbségben és többségben. Románok és magyarok (1867-1940)*, Csikszereda, Pro-Print Könyvkiadó, 2002.
11. Bitay Árpád marianumi tanár, *A román irodalomtörténet összefoglaló áttekintése*, Alba Iulia – Gyulafehérvár, Püspöki Lyceumi Könyvnyomda, 1922.
12. Dr. Bitay Árpád, profesor la Liceul de Fete „Marianum” din Cluj, *Istoria literaturii române*. Editia a II-a, Cluj, Institutul de Arte Grafice „Providenta” Calea Regele Ferdinand 64., 1925.
13. Dr. Bitay Árpád, *Rövid román nyelvtan: különös tekintettel a hangváltozásokra*, Marianum kiadása, Cluj – Kolozsvár, Providentia Nyomdai Műintézet, 1923.
14. Brad, Ion, *Emil Isac un tribun al ideilor noi*, Cluj, Editura Dacia, 1972.
15. Brandes, George, *Principalele curente literare din secolul al XIX-lea*. Traducere de Yvette Davidescu. Prefata de Romul Munteanu, Bucuresti, Editura Univers, 1978.
16. Brates, Radu, *Oameni din Ardeal*, Bucuresti, Editura Minerva, 1973.
17. Breazu, Ion, *Literatura Transilvaniei. Studii. Articole. Conferinte*, Editura Casa Scoalelor, 1944.
18. Breazu, Ion, *Studii de literatura româna si comparata*. Vol. I. Editie îngrijita, bibliografie si indice de nume de Mircea Curticeanu, Cluj, Editura Dacia, 1970.
19. Breazu, Ion, *Studii de literatura româna si comparata*. Vol. II. Editie îngrijita, postfata, bibliografie si indice de nume de Mircea Curticeanu, Cluj, Editura Dacia, 1973.
20. Brezuleanu, Ana-Maria, Ileana Mihaila, Viorica Niscov, Michaela Schiopu, Corneliu Stefanescu, *Bibliografia relatiilor literaturii române cu literaturile straine în periodice (1919-1944)*. Volumul I. Prefata de prof. dr. Dan Grigorescu membru corespondent al Academiei Române, Bucuresti, Editura Saeculum I.O., 1997.
21. Bucur, M., B. Capeseius, G. David, Al. Dima, K. Engel, Rodica Florea, E. Manu, O. Papadima, *Istoria si teoria comparatismului în România*. Sub îngrijirea stiintifica a prof. Al. Dima si Ovidiu Papadima, Academia de Stiinte Sociale si Politice. Institutul de Istorie si Teorie Literara „G. Calinescu”, Bucuresti, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1972.
22. Cernat, Paul, *Avangarda româneasca si complexul periferiei. Primul val*, Cartea Româneasca, 2007.
23. Cernat, Paul, *Contimporanul. Istoria unei reviste de avangarda*, Bucuresti, Institutul Cultural Român, 2007.

24. Chereji, Tereza Peris, *Interferente teatrale româno-maghiare*. Postfata de Dimitrie Poptamas, Biblioteca Județeană Mureș, Târgu-Mureș, 2000.
25. Chinezu, Ion, *Aspecte din literatura maghiară ardeleană (1919-1929)*, Editura revistei „Societatea de mâine”, Tipografia „Editura de Ziare” S. A., Cluj, 1930.
26. Chinezu, Ion, *Pagini de critică*. Editie îngrijită și prefată de Ion Negoitescu, București, Editura pentru Literatură, 1969.
27. Dr. Cherestescu, Victor, *Români și Unguri. Scurta privire istorică asupra raporturilor româno-maghiare din Ardeal*, Editura de Stat, 1947.
28. Craciun, Corneliu, *Ady Endre și cultura română*, Oradea, Editura Prolog, 2002.
29. Cseke Péter, *Lehet – nem lehet. Kisebbségi létértelmezések (1937-1987)*, Marosvásárhely, Mentor Kiadó, 1995.
30. Cseke Péter, *Paradigmaváltó erdélyi törekvések. Kisebbségi létértelmezések*, Kolozsvár, Kriterion Kiadó, 2003.
31. Daisa, Dora, „*Abecedar*”. 1933-1934. *Indice bibliografic*, Cluj, Biblioteca Academiei Române, multigrafiat, f.a.
32. Daisa, Dora, *Pagini literare. Turda. 1934-1943. Indice bibliografic*, Biblioteca Academiei R. S. România, Filiala Cluj. Serviciul de documentare și bibliografie, 1972, multigrafiat.
33. Dávid Gyula, *Erdélyi irodalom – világirodalom. Tanulmányok, cikkek, jegyzetek*, Csikszereďa, Pallas-Akadémia Könyvkiadó, 2000.
34. Dávid Gyula, *Írók, muvek, muhelyek Erdélyben*, Csikszereďa, Pallas-Akadémia Könyvkiadó, 2003.
35. Dávid Gyula, *Találkozások. Tanulmányok a román-magyar irodalmi kapcsolatok múltjából*, Kolozsvár-Napoca, Dacia Könyvkiadó, 1976.
36. ****Dictionar de literatura româna. Scriitori, reviste, curente*, Paul Cornea, Florin Manolescu, Pompiliu Mírcea, Valentina Marin-Curticeanu, Dumitru Micu, Dim. Pacurariu, Al. Pezderka, Marian Popa, Eugen Simion, Dan Simionescu, I. V. Serban, Elena Zaharia-Filipas, coord: Dim. Pacurariu, București, Editura Univers, 1979.
37. Dima, Al., *Fenomenul românesc sub noi priviri critice*, Craiova, Editura Ramuri, 1938.
38. Dima, Al., *Principii de literatura comparată*, Editura pentru Literatură, 1969.
39. *Din presa literară românească (1918-1944)*. Editie îngrijită, prefată și note de Eugen Marinescu, București, Editura Albatros, f.a.
40. Domokos Sámuel, *A román irodalom magyar bibliográfiája 1831-1960*, Bukarest, Irodalmi Könyvkiadó, 1966.
41. Domokos Sámuel, *Magyar-román irodalmi kapcsolatok*, Budapest, Gondolat Kiadó, 1985.
42. ****Emlékkönyv Kristóf György hatvanadik születésnapjára*, Magyar Irodalomtörténet. 1939, Kolozsvár, Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R. T. Kiadása, 1939.
43. ****Erdély*. (Szerk. Deér József). Kiadja a Magyar Történelmi Társulat, Budapest, Athenum Kiadó, 1940.
44. ****Europa Centrala. Memorie, paradis, apocalipsa*. Volum coordonat de Adriana Babeti și Cornel Ungureanu, Iași, Editura Polirom, 1998.
45. ****Europa Centrala. Nevroze, dileme, utopii*. Antologie coordonată de Adriana Babeti și Cornel Ungureanu, Iași, Editura Polirom, 1997.

46. Fanache, V., „*Gând românesc*” si epoca sa literara. Studiu si bibliografie cu un cuvânt înainte de acad. David Prodan, Bucuresti, Editura Enciclopedica Româna, 1973.
47. Franyó Zoltán, *Batalia condeiului. Articole si cronici 1912-1968*. În românește: Gelu Pateanu, Bucuresti, Editura Minerva, 1972.
48. Frobenius, Leo, *Paideuma. Schița a unei filosofii a culturii (Aspecte ale culturii si civilizatiei africane)*. Traducere de Ion Roman. Prefata de Ion Frunzetti, Bucuresti, Editura Meridiane, 1985
49. Gaál Gábor, *Errol van szó. Válogatott írások*. A kötet gondozója Tóth Sándor, Kolozsvár, Dacia Könyvkiadó, 1974.
50. Gáll Erno, *Számvetés. Huszonhét év a Korunk szerkesztőségében*, Korunk Baráti Társaság, Kolozsvár, Komp-Press Könyvkiadó, 1995.
51. *Genius. Új Genius. 1924-1925. Antológia*. Összeállította, a bevezető tanulmányt írta és jegyzetekkel ellátta Kovács János, Bukarest, Kriterion Kiadó, 1975.
52. Ghemes, Ileana, *Teodor Murasanu (1891-1966). Studiu monografic*. Cu o prefata de prof. univ. dr. Mircea Popa, Alba Iulia, Editura Aeternitas, 2002.
53. Goga, Octavian, *Mustul care fierbe*. Editie îngrijita, prefata si nota bibliografica de Teodor Vârgolici, Bucuresti, Editura Scripta, 1992.
54. Goga, Octavian, *Nationalism dezrobotor. Permanenta ideii nationale*. Studiu introductiv, îngrijire de editie si note de Constantin Schifirnet, Bucuresti, Editura Albatros, 1998.
55. Goga, Octavian, *Poezii. Publicistica*. Editie îngrijita, prefata, tabel cronologic, analize literare, aprecieri critice, bibliografie de Ion Dodu Balan, Bucuresti, Editura Floarea Darurilor, 2002.
56. György Lajos, *Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1919-1924*, Kolozsvár, Minerva R.-T., 1925.
57. György Lajos, *Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1925 év*, Kolozsvár, Minerva R.-T., 1926.
58. György Lajos, *Az erdélyi magyarság szellemi élete*, Budapest, Pallas Részvénytársaság Nyomdája, 1926.
59. Dr. György Lajos, *Dr. Bitay Árpád életrajzi adatai és tudományos munkássága*, Erdélyi Tudományos Füzetek. 1938. Az E.M.E. kiadása. 100. sz., Cluj-Kolozsvár, Minerva Irodalmi és Nyomdai Múintézet R.-T., 1938.
60. Hangiu, I., *Dictionarul presei literare românești 1790-1990*. Editia a II-a revizuita si completata, Bucuresti, Editura Fundatiei Culturale Române, 1996.
61. Ilescu, Adriana, *Revistele literare la sfârșitul secolului al XIX-lea*, Bucuresti, Editura Minerva, 1972.
62. Iorga, N., *Contra dusmaniei dintre natii. Români si unguri*, Bucuresti, Tipografia „Datina Româneasca” Valenii de Munte, 1932.
63. Iorga, N., *Memorii (Încoronarea si boala regelui)*, Vol. IV, Editura „Nationala” S. Ciornei, f.a.
64. Iorga, N., *Oameni cari au fost*. Vol I. Studiu introductiv de Valeriu Râpeanu. Editie critica, note si comentarii de Valeriu Râpeanu si Sanda Râpeanu, Galati, Editura „Porto-Franco”, 1994.
65. Jancsó Béla, *Irodalom és közélet. Cikkék, esszék, tanulmányok*. A bevezető tanulmányt írta Mikó Imre, Bukarest, Kriterion Kiadó, 1973.
66. Jancsó Elemér, *Irodalomtörténet és idoszerűség. Irodalomtörténeti tanulmányok. 1929-1970*, Bukarest, Kriterion Kiadó, 1972.
67. Jancsó Elemér, *Studii literare*. În românește de Livia Bacâru. Prefata de Ion Oarcasu, Bucuresti, Editura Kriterion, 1983.

68. *Jelszó és mitosz.* Összeállította és a bevezető tanulmányt írta Pomogáts Béla, Marosvásárhely, Mentor Kiadó, 2003.
69. Kántor Lajos, *Korváltás. Kritikák, tanulmányok*, Bukarest, Kriterion Kiadó, 1979.
70. Kántor Lajos, Köto József, *Magyar színház Erdélyben 1919-1992.* Perspectiva sintezei, nota asupra editiei, Palmaresul succeselor Teatrului Maghiar de Stat din Cluj-Napoca si Cronologie în imagini (1900-1998) de Antoaneta Iordache, Bucuresti, Editura Integral, 1998.
71. Kántor Lajos, *Vallani és vállalni. Egy irodalmi vita és környéke (1829-1930)*, Bukarest, Kriterion Kiadó, 1984.
72. Kemény G. Gábor, *Pionierii de la Oradea. Ancheta „Familiei” despre colaborarea intelectuală româno-maghiară.* Publicata de „Asociația Maghiaro-Româna” și „Colaborarea Dunareana”, Budapesta, Editura Anonymus, 1946.
73. *Kiáltó Szó. A magyarság útja. A politikai aktivitás rendszere.* Megírták Kós Károly, Paál Árpád, Zágony István, Cluj-Kolozsvár, [1921].
74. Kovács Ferenc, *Bitay Árpád: Testamentum (1896-1937).* „...hogya a románok és a magyarok jobban megismerjék egymást...”, Bukarest, Politikai Könyvkiadó, 1977.
75. Kós Károly, *Erdély. Kultúrtörténeti vázlat*, Kolozsvár, Erdélyi Szépművészeti Céh, 1934.
76. Köllö Károly, *Confluente literare. Studii de literatură comparată româno-maghiară*, Bucuresti, Editura Kriterion, 1993.
77. Köllö Károly, *Két irodalom mezsgyéjén. Tanulmányok a román-magyar irodalmi kapcsolatok történetéből*, Bukarest, Kriterion Kiadó, 1984.
78. Krenner Miklós (Spectator), *Az erdélyi út (Válogatott írások).* A kötet anyagát válogatta, sajtó alá rendezte és a bevezető tanulmányt írta: György Béla, Múzeumi-füzetek 11. Haáz Rezso Kulturális Egyesület, Székelyudvarhely, 1995.
79. Kristóf, György, profesor la Universitatea din Cluj, *Istoria limbii și literaturii maghiare.* Traducere de Bitay Árpád, profesor la Seminarul Teologic din Alba Iulia, Cluj, Minerva Institut de Literatură și Tipografie, 1934.
80. Dr. Kristóf, Gheorghe, profesor de literatură maghiară la Universitatea din Cluj, *Mauriciu Jókai. Biografie și caracterizare.* Cu sprijinul Ministerului Artelor și al Cultelor. Ca adaos: câteva nuanțe caracteristice de ale lui Jókai. Traducere de: Dr. Bitay Árpád profesor la Liceul de Fete „Marianum” din Cluj, Cluj, „Minerva” Institut de Literatură și Tipografie S. A., [1925].
81. László Dezso, *A kisebbségi élet ajándékai. Publicisztikai írások*, tanulmányok. 1929-1940, Kolozsvár, Minerva Könyvek – 6, 1997.
82. Ligeti Erno, *Súly alatt a pálma. Egy nemzedék szellemi élete 22 esztendő kisebbségi sorsban*, Csíkszereda, Pallas-Akadémia Kiadó, 2004.
83. *Maghiarii din România și etica minoritară (1920-1940).* Volum editat de Lucian Nastasa și Levente Salat, Centrul de Resurse pentru Diversitate Culturală, Cluj, 2003.
84. *Magyar könyvtérkép Romániában (1919-1944).* Összeállította Monoki István. 1. Könyvek és egyéb nyomtatványok, Kolozsvár, Erdélyi Múzeum Egyesület – Budapest, Országos Széchényi Könyvtár, 1998.
85. *Magyar Szó. Tavasz. 1919-1920. Antológia.* Összeállította, jegyzetekkel ellátta és a bevezető tanulmányt írta Kovács János, Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1971.

86. ****Magyarok és románok. A Magyar Történettudományi Intézet 1943 és 1944 évi Évkönyvei.* Szerkesztette Deér József és Gáldi László, Budapest, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R. T. nyomása, 1943.
87. Makkai László, *Magyar-román közös múlt*, Hét Torony Könyvkiadó, 1989.
88. Marosi Ildikó, *Kis (Ligeti) könyv. A fedelközi utas elsüllyedt világa*, Csikszereda, Pallas-Akadémia Könyvkiadó, 2002.
89. ****Marturisiri literare. Organizate de D. Caracostea în anii 1932-1933.* Editie îngrijita și introdusă de Iordan Datcu, București, Editura Minerva, 1971.
90. ****Metamorphosis Transylvaniae (Országrésünk átalakulása 1918-1936).* Szerkesztette Gyori Illés István, Kiadta az Új Transzilvánia, Cluj, Fraternitas Könyv- és Lapkiadó R. T. Nyomása, 1937.
91. Micu, Dumitru, „*Gândirea*” și gândirismul, București, Editura Minerva, 1975.
92. Micu, Dumitru, *Literatura română la începutul secolului al XX-lea. 1900-1916. Publicatii, grupari, curente*, Editura pentru Literatura, 1964.
93. *Móricz Zsigmond közöttünk.* Válogatta, az eloszót és a jegyzeteket írta Kántor Lajos. A bibliográfiai adalékot összeállította Gábor Dénes, Bukarest, Kriterion Kiadó, 1979.
94. Mózes Huba, *Emil Isac és a modern magyar irodalom.* Válogatta és a jegyzeteket írta Mózes Huba, Bukarest, Kriterion Kiadó, 1986.
95. Mózes Huba, *Napkelet. Antológia*, Kolozsvár, Kriterion Könyvkiadó, 2004.
96. Mungiu-Pippidi, Alina, *Transilvania subiectiva*, București, Editura Humanitas, 1999.
97. Muntean, Cornel, *Români din Ungaria. I. Presa (1951-2004)*, Jula (Gyula), Editura NOI, 2006.
98. Murasanu, Teodor, *Tolba cu noapte*, Colectia „Pagini literare”, 1942.
99. Mustata, Constantin, *România tradată*, Sf. Gheorghe, Editura Eurocarpatica, 2010.
100. Nagy György, *Eszmék, intézmények, ideológiák Erdélyben. Tanulmányok (1973-1998)*, Kolozsvár, Komp-Press Kiadó, Polis Könyvkiadó, 1999.
101. ****Nem lehet. A kisebbségi sors vitája.* Válogatta Cseke Péter és Molnár Gusztáv. Az eloszót írta Cseke Péter. Az utószót és a jegyzeteket írta Molnár Gusztáv, Budapest, 1989.
102. Németh László, *Magyarok Romániában. Az útirajz és a vita.* Egybegyűjtötte, a szövegeket rendezte, az eloszót írta és a jegyzeteket összeállította Nagy Pál, Marosvásárhely, Mentor Kiadó, 2001.
103. Pascu, Rodica, „*Boabe de grâu*”. *O revista de cultura și arta din deceniul patru*, Timisoara, Editura Marineasa, 2002.
104. Passuth Krisztina, *Avantgarde kapcsolatok Prágától Bukarestig 1907-1930*, Budapest, Balassi Kiadó, 1998.
105. ****Pásztortűz Almanach 1925.* Szerkeszti dr. György Lajos, Cluj – Kolozsvár, Minerva Kiadása.
106. *Periszkóp 1925-1926. Antológia.* Összeállította, jegyzetekkel ellátta és a bevezető tanulmányt írta Kovács János, Bukarest, Kriterion Kiadó, 1979.
107. Pervain, Iosif, *Studii de literatura română*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1971.
108. Petcu, Marian, *Puterea și cultura. O istorie a cenzurii*, Iasi, Editura Polirom, 1999.
109. ****Petőfi a szomszéd és rokon népek nyelvén.* Szerk. Gulya János és Kerényi Ferenc, Budapest, Lucidus Kiadó, 2000.
110. Poanta, Petru, *Cercul Literar de la Sibiu. Introdusă în fenomenul original*, Cluj, Editura Clusium, 1997.

111. Pomogáts Béla, *A transzilvanizmus – Az Erdélyi Helikon ideológája*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1983.
112. Pop, Ion, *Avangarda în literatura româna*, Bucuresti, Editura Atlas, 2000.
113. Popa, Mircea, *Andrei Veress – un bibliograf maghiar, prieten al românilor*, Vulcan, Editura Realitatea Româneasca, 2006.
114. Popa, Mircea, *Apropieri literare si culturale româno-maghiare*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1998.
115. Popa, Mircea, *Convergente europene*, Oradea, Editura Cogito, 1995.
116. Popa, Mircea, *Continuitati*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2010.
117. Popa, Mircea, *De la Est spre Vest. Privelisti literare europene*, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2010.
118. Popa, Mircea, *Octavian Goga între colectivitate si solitudine*, Cluj, Editura Dacia, 1981.
119. Pr. canonic Georgescu, Ioan, *Presa periodica în România*, Editura Revistei „Vestitorul”, Oradea, f.a.
120. Puscariu, Sextil, *Memorii*. Editie de Magdalena Vulpe. Prefata de Ion Bulei. Note de Ion Bulei si Magdalena Vulpe, Bucuresti, Editura Minerva, 1978.
121. Réthy Andor, Váczy Leona, *Magyar irodalom románul. Könyvészet 1830-1970*. A bevezeto tanulmányt írta és a könyvészeti rész szakellenorzését végezte Köllo Károly, Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1983.
122. Robotos Imre, *Pengeváltás. A csapdákat nem lehet elkerülni*, Nagyvárad, Literator Kiadó, 1997.
123. Sân-Giorgiu, Ion, *Problema minoritatilor în România*, Bucuresti, Imprimeriile Independenta, 1932.
124. Scridon, Gavril, *Istoria literaturii maghiare din România. 1918-1989*, Cluj-Napoca, Editura Promedia Plus, 1996.
125. Soni Pál, *Avantgárde-sugárzás. Modern törekvések a romániai magyar irodalomban*, Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1973.
126. Sorban, Raoul, *Chestiunea maghiara*, Cluj-Napoca, Editura Napoca, 2007.
127. Szemlér Ferenc, *Harc a szélmalomokkal. Kisérletek*, Bukarest, Eminescu Kiadó, 1979.
128. Szentimrei Jenő, *Sablon helyett csillag. Publicisztikai gyűjtemény*. Szerkesztette és bevezetéssel ellátta Balogh Edgár, Bukarest, Irodalmi Könyvkiadó, 1968.
129. Tamási Áron, *Tiszta beszéd. Publicisztikai írások 1923-1940*. Az írásokat összegyűjtötte és az utószót írta Bernáth Erno. A jegyzeteket Dávid Gyula állította össze, Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1981.
130. Todor, Avram P., *Confluente literare româno-maghiare*. Îngrijirea editiei, note si prefata de Dávid Gyula, Bucuresti, Editura Kriterion, 1983.
131. Tóth Sándor, *G. G. Tanulmány Gaál Gáborról, a Korunk szerkesztojéről. Gaál Gábor megjelent muveinek bibliográfiája*. Összeállította: L. Gál Anna, Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1971.
132. *Transilvania, Banatul, Crisana, Maramuresul. 1918-1928*. Vol. II, Bucuresti, Editura Cultura Nationala, 1929.
133. Turzai Mária, *A Vásárhelyi Találkozó*, Bukarest, Politikai Könyvkiadó, 1977.
134. Ungureanu, Cornel, *Mitteleuropa periferiilor*, Iasi, Editura Polirom, 2002.
135. Vasiliu, Gabriel, *Sextil Puscariu. Director de publicatii*, Cluj-Napoca, Editura Napoca-Star, 2004.
136. Vatamaniuc, D., *Lucian Blaga. 1895-1961. Bibliografie*, Bucuresti, Editura Stiintifica si Enciclopedica, 1977.
137. Veress Andrei, *Bibliografia româna-ungara. Vol. I, Românii în literatura ungara si ungurii în literatura româna (1473-1780)*, Fundatia „Regele Ferdinand I”, Bucuresti, Editura Cartea Româneasca, 1931.

138. Veress Andrei, *Bibliografia româna-ungara. Vol. II., Români în literatura ungara si ungarii în literatura româna (1781-1838)*, Fundatia „Regele Ferdinand I”, Bucuresti, Editura Cartea Româneasca, 1931.
139. Veress Andrei, *Bibliografia româna-ungara. Vol. III., Români în literatura ungara si ungarii în literatura româna (1839-1878)*, Fundatia „Regele Ferdinand I”, Bucuresti, Editura Cartea Româneasca, 1935.
140. Vita Zsigmond, *Muvelodés és népszolgálat. Tanulmányok*, Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1983.
141. Welleck, Renée, *Istoria criticii literare moderne. 1750-1950. Volumul al IV-lea. A doua jumătate a secolului al XIX-lea*, Bucuresti, Editura Univers, 1979.
142. Zăciu, Mircea, *Ca o imensa scena, Transilvania...*, Bucuresti, Editura Fundatiei Culturale Române, 1996.
143. Zăciu, Mircea, *Colaje*, Cluj, Editura Dacia, 1972.
144. Zoltán Franyó. *Traducătorul poetilor români si antologia „Rumanische Dichter”*, Timisoara, Editura „Genius”, f.a.

2. Antologii de traduceri

145. Ady Endre, *Sânge si aur*. Traduceri din ungureste de George A. Petre. Editie de Nae Antonescu si Corneliu Bela. Prefata si postfata de Nae Antonescu, Oradea, Editura Cogito, 1996.
146. *A havas balladái. Román népballadák, dalok és románcok*. Az eredeti versmértékben fordította Kádár Imre. A címlapot és az illusztrációkat rajzolta Demian Tassy, Az Erdélyi Helikon kiadása, 1932.
147. Alecsandri, Vasile, *Emlék*. Bardócz Árpád mufordításai, Erdélyi Szépmíves Céh „Minerva” kiadása, Kolozsvár, 1935.
148. Alecsandri, Vasile, *Könnycseppek*. Románból fordította és bevezetéssel ellátta Bardócz Árpád, A La Fontaine Irodalmi Társaság kiadása, Budapest, 1938.
149. Cotrus, Aron, *Versek*. Fordította Kibédi Sándor, „Korunk” világnézeti és irodalmi szemle kiadása, Kolozsvár, 1935.
150. *Eminescu költeményeiből*. Finta Gero fordításai, Cluj, Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R.-T., 1939.
151. Fekete Tivadar, *Szerelmes kert. Modern román költők antológiája*, Arad, Grafica Kiadó, 1924.
152. Göbl [Gáldi] László, *Mufordítások*, Arad, Folio Nyomda, 1928.
153. Goga, Octavian, *Költemények*. Fordította Kibédi Sándor, Cluj – Kolozsvár, „Széphalom” Kiadása, 1938.
154. Ilesiu, Iustin, *Laura. Traduceri din poetii moderni ungaruri*, Oradea-Mare, Editura Franklin, 1922.
155. Kiss Piroska, *Átültetett virágok. Fordítások román költők verseiből*, Cluj, 1925.
156. *Klasszikus kert. Régi román költők antológiája*. Fordította és életrajzi jegyzetekkel ellátta: Fekete Tivadar, Cluj-Kolozsvár, Lapkiadó Nyomdai Műintézet R.-T. Nyomása, 1930.
157. Lupu, Ioan, *Povestitori ungaruri ardeleni. Antologie*. Cu o prefata de Liviu Rebreanu, Cartea vremii, Colectie enciclopedica îngrijita de Nichifor Crainic, Editura Fundatiei Culturale Regele Mihai I.
158. Madách, Emerich, *Tragedia omului. Poem dramatic*. Traducere în versuri, Fundatia pentru Literatura si Arta, Bucuresti, 1934.

159. *Mai román költők. Lirai antológia.* Szemlér Ferenc fordításai, A Vajda János Társaság kiadása, Flora Mundi III, Budapest, 1940.
160. *Mihail Eminescu összes költeményei.* Fordította Kibédi Sándor, Új Erdélyi Könyvek I, Cluj-Kolozsvár, 1934.
161. *Műfordítások román költökből.* Összeállította Bitay Árpád, Cluj – Kolozsvár, Erdélyi Irodalmi Társaság Kiadása, 1928.
162. *Román Drámaírók Könyvtára.* Bánffy Miklós gróf eloszavával. Fordította Kádár Imre. A romániai Magyar Pen-Club megbízásából, Az Erdélyi Helikon kiadása, Budapest, Révai Irodalmi Intézet Nyomdája.
163. ****Új román költők antológiája.* Fordította Keresztury Sándor, Oradea-Mare – Nagyvárad, Franklin Könyvkiadó Kiadása, 1922.

3. În periodice

1. Albu, Cornel, *O traducere complectă a lui Eminescu în ungurește*, în „Societatea de mâine”, an XI, nr. 11, 1934, p. 182.
2. Albu, Corneliu, *Alexandru Kibédi: Un precursor al colaborării culturale româno-maghiare*, în „România literară”, an II, nr. 18 (30), 1 mai 1969, p. 8.
3. ****Ancheta noastră*, în „Cele trei Crisuri”, an III, nr. 10-11, iunie 1922, pp. 173-174; nr. 12, iulie-august 1922, p. 187; nr. 13, septembrie 1922, pp. 202-203; nr. 14, octombrie 1922, pp. 217-218; nr. 15, noiembrie 1922, pp. 232-233; an IV, nr. 1, ianuarie 1923, pp. 11-13.
4. Antonescu, Nae, *Relatii româno-maghiare (I)*, în „Aurora”, nr. 4, 1994, pp. 59-66.
5. Antonescu, Nae, *Relatii româno-maghiare (II). Momentul Aurora (1922-1923)*, în „Aurora”, nr. 5, 1995, pp. 101-107.
6. Antonescu, Nae, *Relatii româno-maghiare (III). Mostenirea „Aurorei”*, în „Aurora”, nr. 6, 1996, pp. 117-123.
7. Antonescu, Nae, *Relatii româno-maghiare. IV.*, în „Aurora”, nr. 7, 1997, pp. 87-93.
8. Antonescu, Nae, *Sextil Puscariu și revista „Cultura”*, an XXVIII, nr. 1(356), ianuarie 1977, p. 35.
9. ****Apropierea culturală româno-maghiară din Viena – Román-magyar kultúrközeledés Bécsben*, în „Aurora”, an I, nr. 1, 24 decembrie, 1924, p. 8.
10. ****Apropierea româno-maghiară*, în „Societatea de mâine”, an XII, nr. 6-9, 1935, p. 124.
11. ****Apropieri literare*, în „Patria”, an V, nr. 254, 23 noiembrie 1923, p. 1.
12. Baiculescu, George, *Relatii româno-maghiare*, în „Adevărul literar și artistic”, seria a II-a, an X, nr. 576, 20 decembrie 1931, p. 7.
13. Bardócz Árpád, *Eminescu költeményeiből. – Finta Gero fordításai*, în „Erdélyi Helikon”, an XII, nr. 4, aprilie 1939, p. 297.
14. Bánffy Miklós, *Goga Oktavian*, în „Erdélyi Helikon”, an XI, nr. 6, iunie-iulie 1938, p. 385.
15. Bányai László, *A Gând Românesc și az erdélyiség*, în „Korunk”, nr. 11, noiembrie 1939, p. 981.
16. Badauta, Al., *Fekete Tivadar; „Szerelmes kert”, modern román költők antológiája („Gradina Iubirei”, antologie din poezii românești moderne). Editura „Grafica kiadás”, Arad, în „Cugetul românesc”, an II, nr. 12, decembrie 1923, pp. 888-889.*

17. Baila, Ion, *Întelegerea culturala cu minoritatile*, în „Convorbiri literare”, an 57, iunie 1925, pp. 458-461.
18. Baila, Ion, *Societatea scriitorilor maghiari „Helikon”*, în „Adevarul literar si artistic”, an IX, nr. 408, 30 septembrie 1928, p. 7.
19. Bancila, Vasile, *Semnificatia Ardealului*, în „Gând românesc”, an VII, nr. 79, septembrie 1939, pp. 154-174.
20. Beke György, *A barátság húrjain. Kötetlen beszélgetések V. Eftimiuval és Szemplér Ferencsel*, în „Elore”, nr. din 31 decembrie 1968.
21. ****Benedek Elek. Traduceri din românește în ungurește*, în „Cele trei Crisuri”, an III, nr. 10-11, iunie 1922, p. 175.
22. Beniuc, Mihai, *Petofi emléke az erdélyi román ifjúság között*, în „Erdélyi Magyar Szó”, 13 august 1939.
23. ****Bibliografia româno-ungara*, în „Boabe de grâu”, an III, nr. 5, mai 1932, pp. 183-185.
24. Bitay Árpád, *Ács Károly (1824-1894)*, în „Cultura”, an I, nr. 3, mai 1924, pp. 267-268.
25. Dr. Bitay Árpád, *Creanga șüiletésének százéves fordulója*, în „Vasárnap”, an XX, nr. 5, 14 martie 1937, p. 86.
26. Dr. Bitay Árpád, *Újabb román fordítások a magyar irodalomból*, în „Erdélyi Múzeum”, serie noua I, an XXXV, nr. 1-12, 1930, pp. 92-93.
27. Blaga, Lucian, *A legújabb román költészet*, în „Keleti Újság”, an VI, nr. 291, 23 decembrie 1923, p. 8.
28. Bocko Tokin, *Despre apropierea culturala româno-maghiaro-sârba – Román-magyar-szerb kultúrközeledésrol*, în „Aurora”, an I, nr. 11, 1 aprilie 1923, pp. 1-2.
29. Bologa, Valeriu L., *Trei traduceri din Eminescu de Blaga*, în „Steaua”, an XVII, nr. 5, 1966, p. 96.
30. Bratu, Savin, *Revista „Korunk” [1926-1940] si literatura româna*, în „Gazeta literara”, an III, nr. 18 (112), 3 mai 1956, p. 6.
31. Bucuta, Emanoil, *[P.E.N. Clubul si traducerile]*, în „Gândirea”, an IX, nr. 6-7, iunie-iulie 1929, pp. 271-272.
32. Bugnariu, Teofil, *Traduceri din poetii români de Kiss Piroška*, în „Cosânzeana”, an IX, nr. 3-4, 15-28 februarie 1925, p. 52.
33. Cefa, Ion, *Apropierea literara româno-maghiara*, în „Tribuna”, an II, nr. 54, 6 martie 1939, p. 6.
34. Chinezu, Ion, *Bilant ardelean*, în „Darul vremii”, an I, nr. 1, februarie 1930, pp. 3-4.
35. Chinezu, Ion, *Literatura maghiara de azi din Ardeal*, în „Revista Fundatiilor Regale”, an II, nr. 4, 1 aprilie 1935, pp. 179-183.
36. Chinezu, Ion, *Literatura maghiara moderna*, în „Adevarul literar si artistic”, seria a II-a, an II, nr. 19, 3 aprilie 1921, p. 3.
37. Chinezu, Ion, *Literatura urii. Cazul Daday*, în „Gând românesc”, nr. 11-12, noiembrie 1935, pp. 571-582.
38. Chinezu, Ion, *Mufordítások román költökbol*, în „Erdélyi Helikon”, an I, nr. 1, mai 1928, pp. 64-65.
39. Codarcea, Corneliu C., *Relatii româno-maghiare*, în „Tara noastra”, an VII, nr. 45, noiembrie 1926, pp. 1318-1321.
40. ****Colaborarea culturala a popoarelor dunarene*, în „Patria”, an IV, nr. 227, 20 octombrie 1922, p. 1.
41. ****Conferintele Pen-Clubului din Cluj*, în „Boabe de grâu”, an IV, nr. 12, decembrie 1933, pp. 758-760.

42. ****Correspondenta lui Liviu Rebreanu* (55. Bánffy Miklós si 61. Bárd Oszkár, 62. Bard Oszkar), în „Vatra”, serie noua (1971), an XXXVIII, nr. 478, ianuarie 2011, pp. 49-50; pp. 53-54.
43. Cosmin, Radu, *Cele trei Crisuri – Pavaza culturala si nationala la granita de Vest*, în „Gazeta cartilor”, an V, nr. 17-20, aprilie-mai 1936, p. 2.
44. Crainic, Nichifor, *P.E.N. Clubul românesc*, în „Gândirea”, an VII, nr. 9, septembrie 1927, pp. 185-187.
45. Crevedia, N., *Ady Endre în românește*, în „Gândirea”, an XII, nr. 7-9, 1932, pp. 335-336.
46. Csaplár Ferenc, *Kassák és a román avantgárd*, în „Korunk”, an XI, nr. 4, aprilie 2000, pp. 110-113.
47. Császár Károly, *Vita a transzilvânizmus körül*, în „Pásztortuz”, an XXIV, nr. 1, ianuarie 1938, pp. 48-49.
48. Cseke Péter, *Jancsó Béla, Balázs Ferenc és Németh László*, în „Muvelodés”, an LIV, nr. 5, mai 2001, pp. 9-10.
49. *D. Goga despre Ady. Prietenia între „agitatorul” Goga si revolutionarul Ady*, în „Înfratirea”, an V, nr. 1245, 11 decembrie 1924, p. 2.
50. Dávid Gyula, *Kisebbségi irodalom – világirodalom*, în „Erdélyi Múzeum”, volumul LX, caietul 34, 1998, pp. 179-188.
51. Dávid Gyula, *Literatura maghiara sub zodia unirii Transilvaniei cu România*, în „Tribuna”, serie noua, an XII, nr. 48 (618), 28 noiembrie 1968, p. 6.
52. Dr. Daianu, Ilie, *Un secui filo-român: Árpád Bitay*, în „Neamul românesc”, an XXXII, nr. 269, 9 decembrie 1937, p. 3.
53. Dima, Al., *Localismul creator. Definierea si justificarea lui*, în „Familia”, seria a III-a, an II, nr. 2, aprilie-mai 1935, pp. 3-8.
54. Domokos Sámuel, *Octavian Goga*, în „Igaz Szó”, an XVII, nr. 7, iulie 1969, pp. 114-116.
55. Dózsa Endre, *Transsilvânismus*, în „Erdélyi Lapok”, an III, nr. 4, 15 februarie 1910, p. 89-91.
56. Duca, I. G., *Sa ne cunoastem*, în „Cele trei Crisuri”, an I, nr. 2, 1 mai 1920, p. 2.
57. Egyed Péter, *Relatiile literare româno-maghiare*, în „Tribuna”, serie noua, an IV, nr. 59, februarie 2005, pp. 16-28.
58. ****Eminescu în ungurește*, în „Hyperion”, an I, nr. 4, 1 aprilie 1932, p. 32.
59. ****Eminescu si Petofi*, în „Neamul românesc”, an XX, nr. 29, 6 februarie 1925, p. 2.
60. Engel Károly, *Benedek Elek és a román nép*, în „Korunk”, an 18, nr. 9, septembrie 1959, pp. 1329-1335.
61. Engel Károly, *Hidverok példamutatása*, în „Korunk”, an XXIX, nr. 6, iunie 1970, pp. 845-853.
62. Engel Károly, *Hidverok. Veress Endre és Bitay Árpád emlékezete*, în „Korunk”, an XXVII, nr. 4, aprilie 1968, pp. 480-488.
63. Dr. Farcu, Ioan, *Apropierea culturala româno-maghiara*, în „România noua”, an III, nr. 181, 22 august 1935, p. 2.
64. ****Festivalul Eminescu – Petofi*, în „Noua gazeta de Vest”, an III, nr. 728, 25 octombrie 1938, p. 2.
65. G. B. D. [G. Bogdan-Duica], *D-I N. Iorga si maghiarii*, în „Natiunea”, an I, nr. 108, 27 mai 1927, pp. 1-2.
66. Gaál Gábor, *Transzilvânii-e vagy romániai magyar irodalom?*, în „Korunk”, nr. 3, martie 1937, pp. 214-217.
67. Gaál György, *Román-magyar irodalmi kapcsolatok Kristóf György munkásságában*, în „Nyelv- es Irodalomtudományi Közlemények”, an XXII, nr. 1, 1978, pp. 19-30.

68. Gáldi László, *Kolozsvár és a román-magyar muvelodési kapcsolatok*, în „Hitel”, an VII, nr. 9, decembrie 1942, pp. 552-559.
69. Gáldi László, *Mai román költök*, în „Vasárnap”, an XXIII, nr. 5, mai 1940, p. 177.
70. Gáldi, L., *Eminescu în literatura universală. În literatura maghiară*, în „Convorbiri literare”, an LXXII, nr. 10-11-12, octombrie-decembrie 1939, p. 1967.
71. Dr. Göbl (Gáldi) László, *Ady és Eminescu találkozására*, în „Vasárnap”, an XVI, nr. 4, 19 februarie 1935, pp. 66-68.
72. Goga, Octavian, *Andrei Ady*, în „Cultura”, an I, nr. 1, ianuarie 1924, p. 26.
73. Gömöri Jenő, *Români si maghiarii*, în „Aurora”, an I, nr. 7, 4 februarie 1923, pp. 5-7.
74. György, Ludovic, *Istoricul literar maghiar dr. Bitay Árpád*, în „Preocupari literare”, an III, nr. 8, octombrie 1938, pp. 345-349.
75. Hodos, Constanta, *Propaganda culturala*, în „Tara noastra”, an IV, 1923, pp. 226-227.
76. Holló Erno, *Magyar kultúrbarátság Romániával és Jugoszláviával*, în „Erdélyi Szemle”, nr. 9-10, 1938, p. 9.
77. I. Szemlér Ferenc, *Román-magyar kulturális közeledés*, în „Pásztortuz”, an XII, nr. 1, 15 ianuarie 1936, p. 19.
78. Iacob, Mihai, *Transilvanism si melancolie*, în „Echinox”, an XXV, nr. 1-2, 1993, p. 2.
79. Iancu, Victor, *În semnul înfratirii*, în „Tara noua”, an I, nr. 13, 13 august 1939, p. 1.
80. Illyés Elemér, *Románok az erdélyiségről*, în „Erdélyi Fialatok”, an VI, trimestrul al IV-lea, nr. de iarna, 1935, pp. 122-123.
81. Iorga, N., *Înfratirea prin literatura. Dintr-o conferinta la Oradea*, în „Cele trei Crisuri”, an VI, nr. 11, noiembrie 1925, p. 178.
82. Iozsa, Ion, *Paralela spirituala între literaturile maghiara si româna în secolul al XIX-lea*. Traducere din maghiara de Avram P. Todor, în „Preocupari literare”, an I, nr. 4, 1 noiembrie 1936, pp. 235-241.
83. Isac, Emil, *Traduceri în unghureste*, în „Gândirea”, an VIII, nr. 3, 1928, pp. 128-129.
84. Isopescu, Viorica, *Literatura unghureasca a Transilvaniei. Semn de apropiere româno-maghiara*, în „Cuget clar”, an III, nr. 5-8, februarie 1930, pp. 82-83.
85. Izsák József, *Az „Erdélyi Helikon” és a román irodalom*, în „Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények”, an XII, nr. 2, 1968, pp. 257-267.
86. Jancsó Elemér, *Ady és Caragiale*, în „Utunk”, an XVII, nr. 23 (710), 8 iunie 1962.
87. Jancsó Elemér, *Blaga în limba maghiara*, în „Tribuna”, serie noua, an XI, nr. 22 (539), 1967, p. 2.
88. Jancsó Elemér, *Istoriografia literara maghiara si istoricul relatiilor literare româno-maghiare*, în „Viata Româneasca”, an IX, septembrie 1956, pp. 210-216.
89. Jancsó Elemér, *Románok az erdélyiségről*, în „Erdélyi Fialatok”, an VI, nr. iarna, 1935, pp. 122-123.
90. Jora, Mihail, *George Enescu la Budapesta*, în „Timpul”, an II, nr. 291, 24 februarie 1938, p. 2.
91. ****Jorga és a román-magyar közeledés*, în „Független Újság”, an V, nr. 27, 17-30 septembrie 1938, p. 1.
92. Conf. univ. Kallós, Nicolae, *Revista „Korunk” si animatorul ei Gaál Gábor*, în „Lupta de clasa”, seria a V-a, an XLIV, nr. 6, iunie 1964, pp. 49-61.
93. Kelemen Béla, *Lucian Blaga drámái*, în „Vasárnap”, an XXIII, nr. 9-10, septembrie-octombrie 1940, pp. 304-308.
94. Kemény István, *Kulturális közeledés a gyakorlatban*, în „Korunk”, nr. 6, iunie 1930, pp. 462-464.

95. Keresztury Sándor, *A „Tuz”, a magyar-román közeledés és Tabéry Géza*, în „Aurora”, an I, nr. 7, 4 februarie 1923, pp. 10-11.
96. Keresztury Sándor, *Apropierea intelectuală româno-maghiară în Ardeal*, în „Gândirea”, an I, nr. 19, 1 februarie 1922, pp. 362-363.
97. Keresztury Sándor, *Influente reciproce între poporul român și cel maghiar (Poezia populară)*, în „Cele trei Crisuri”, an V, nr. 2, februarie 1924, pp. 24-25.
98. Keresztury Sandor, *În chestiunea apropierei culturale româno-maghiară*, în „Cele trei Crisuri”, an IV, nr. 9, septembrie 1923, p. 145.
99. Keresztury Sándor, *Principii fundamentale în politica culturală. În jurul apropierii româno-maghiare*, în „Adevărul literar și artistic”, seria a III-a, an III, nr. 90, 13 august 1922, p. 1.
100. Keresztury, Alex., *Rolul transilvanismului în istoria culturii europene*, în „Cele trei Crisuri”, an VI, nr. 2, februarie 1925, pp. 29-30.
101. Keresztury-Olteanu, Al., *Influente reciproce între poporul român și cel maghiar. II. Limba populară*, în „Cele trei Crisuri”, an VII, nr. 6-7, iunie-iulie 1926, pp. 87-88.
102. Kósa Lajos, *Móricz Zsigmond a magyar-román irodalmi kapcsolatok megteremtését kívánja*, în „Brassói Lapok”, 11 iulie 1926.
103. Kozma Dezso, *A két világháború közötti romániai irodalom kutatásának újabb eredményei*, în „Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények”, an XII, nr. 1, 1968, pp. 85-90.
104. Köllö Károly, *Móricz Zsigmond útja a román olvasóhoz*, în „Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények”, an XXIII, nr. 2, 1979, pp. 179-185.
105. Dr. Kristóf György, *A románság Jókai műveiben*, în „Keleti Újság”, an VIII: nr. 8, 11 ianuarie 1925, p. 6; nr. 152, 9 iulie 1925, p. 9; nr. 154, 11 iulie 1925, p. 4.
106. Dr. Kristóf György, *Transilvânizmus*, în „Erdélyi Irodalmi Szemle”, an III, nr. 3-4, iulie-decembrie 1926, pp. 277-304.
107. Kristóf, Gheorghe, *Carol Révai (1856-1923)*, în „Dacoromania”, an III, 1923, pp. 1085-1086.
108. Dr. Kristóf, Gheorghe, *Literatura româna în limba maghiară*, în „Glasul minorităților”, an IV, nr. 7-8, iulie-august 1926, pp. 145-149.
109. L. R. (Liviu Rebreanu), *P.E.N.*, în „România”, an I, nr. 27, 16 noiembrie 1923, p. 1.
110. Ligeti Erno, *Dificultăți în jurul apropierii româno-maghiare – Nehézségek a román-magyar közeledés körül*, în „Aurora”, an I, nr. 7, 4 februarie 1923, pp. 1-4., 1-5.
111. Ligeti Erno, *Hol kezdődik a román-magyar kulturális közeledés?*, în „Erdélyi Helikon”, an IV, nr. 8, octombrie 1931, pp. 662-664.
112. Ligeti Erno, *Magyarok a kultúrközeledésről*, în „Aurora”, an I, nr. 3, 7 ianuarie 1923, pp. 8-9.
113. M. I. (Marosi Ildikó), *A romániai magyar Pen Klub történetéből. Irodalomtörténeti adalékok*, în „A Hét”, an XXII, nr. 23, 6 iunie 1991, pp. 6-7.
114. Makkai László, *Fordítások románból. Kádár Imre: Öt román szindarab magyarul. (Erdélyi Helikon kiadása, 1934)*, în „Erdélyi Helikon”, an VIII, nr. 1, ianuarie 1935, pp. 68-72.
115. Makkai László, *Lucian Blaga*, în „Erdélyi Helikon”, an VIII, nr. 4, aprilie 1935, pp. 263-267.
116. Mandula, Gh., *D. Ionel Teodoreanu despre relațiile culturale româno-maghiare*, în „Tribuna”, an II, nr. 256, 6 noiembrie 1939, p. 2.
117. Malin, I. C., *Eminescu în limba maghiară*, în „România nouă”, an II, nr. 35, 16 februarie 1934, pp. 2-3.
118. Marcus, Stefan, *Ceva despre apropiere*, în „Gazeta de vest”, an VII, nr. 1532, 19 iulie 1935, p. 1.

119. Micu, I., *O manifestare a prieteniei româno-maghiare*, în „Magazin istoric”, an II, nr. 9, septembrie 1968, pp. 77-79.
120. Murasanu, Teodor, *Pentru promovarea apropierii româno-maghiare*, în „Pagini literare”, an VI, nr. 1-2, 1939, p. 79.
121. Murasanu, Teodor, *Transilvanism*, în „Abecedar”, an I, nr. 26-28, 9 noiembrie 1933, pp. 9-11.
122. Nagy György, *A kezdeti transzszilvánizmusról (Eszmetörténeti vázlat)*, în „Korunk”, nr. 11, 1973, pp. 1652-1658.
123. Neamtu, Octavian, *Calatori unguri în România*, în „Sociologie românească”, an I, nr. 5, mai 1936, pp. 32-36.
124. ****O colaborare culturala româno-maghiara*, în „Revista Fundatiilor Regale”, an VII, nr. 4, 1 aprilie 1940, p. 234.
125. Oarcasu, Ion, *Blaga în ungureste*, în „Tribuna”, an X, nr. 5 (470), 3 februarie 1966, p. 8.
126. Oarcasu, Ion, și Const. Cublesan, *Marturii literare. De vorba cu Teodor Murasanu*, în „Tribuna”, an X, nr. 38 (503), 22 septembrie 1966, p. 3.
127. Octavian Goga *si ungerii*, în „Noua gazeta de Vest”, an III, nr. 604, 19 mai 1938, p. 5.
128. Olteanu, Alexandru, *Ady Endre si românii*, în „Familia”, seria a III-a, an IV, nr. 2-3, februarie-martie 1939, pp. 31-42.
129. Olteanu, Alexandru, *Cultura si politica. Apropierea culturala româno-ungara*, în „Curentul”, an XI, nr. 3758, 20 iulie 1938, p. 2.
130. Olteanu, Alexandru, *O apropiere!*, în „Familia”, seria a III, an I, nr. 5-6, septembrie-octombrie 1934, p. 128.
131. Olteanu, Alexandru, *Rolul Transilvaniei în istoria culturii europene*, în „Cele trei Crisuri”, an VII, nr. 11-12, noiembrie-decembrie 1926, pp. 158-165.
132. Olteanu, Alexandru, *Transilvanismul si cultura ungara*, în „Familia”, seria III, an I, nr. 5-6, septembrie-octombrie 1934, pp. 37-44.
133. Ordeanu, Ion, *Pentru apropierea între popoare*, în „Ideea europeana”, an IV, nr. 149, 13-20 iulie 1924, p. 2.
134. Perpersicius, *Bukaresti levél*, în „Genius”, august 1924, pp. 106-108.
135. Petre, George A., *Eminescu la Budapesta. Pe marginea unui festival Eminescu tinut la Academia Maghiara. O duioasa marturisire a romancierei maghiare Maria Berde*, în „România”, an I, nr. 3, 4 iunie 1938, p. 2.
136. ****Politica de apropiere si etnografia – Közlekedési politika és ethnográfia*, în „Aurora”, an I, nr. 5, 21 ianuarie 1923, p. 2.
137. Pop, Ion, *Introducere în spatiul avangardei maghiare (I)*, în „Tribuna”, serie noua, an VIII, nr. 162, 1-15 iunie 2009, pp. 7-25.
138. Pop, Ion, *Introducere în spatiul avangardei maghiare (II)*, în „Tribuna”, serie noua, an VIII, nr. 163, 16-30 iunie 2009, pp. 9-10.
139. Pop, Ion, *Introducere în spatiul avangardei maghiare (III)*, în „Tribuna”, serie noua, an VIII, nr. 164, 1-15 iulie 2009, pp. 6-7.
140. Popa, Grigore, *Problematika românească actuala în lumina publicatiilor maghiare*, în „Revista Fundatiilor Regale”, an II, nr. 9, 1 septembrie 1935, pp. 687-690.

141. Popa, Mircea, *Adalékok Goga magyar kapcsolataihoz*, în „Utunk”, an XXXVI, nr. 14 (1992), 3 aprilie 1981, p. 2.
142. Popa, Mircea, *Axente Banciu – a román-magyar kapcsolatok kezdeményezője*, în „Helikon”, an II, nr. 12, 22 martie 1991, p. 10.
143. Popa, Mircea, *Caragiale si literatura maghiara*, în „Familia”, an 38, nr. 5, 2002, pp. 80-85.
144. Popa, Mircea, „*Cele Trei Crisuri*” si apropierea româno-maghiara, în „Cele trei Crisuri”, an II, nr. 6, 1991, p. 11.
145. Popa, Mircea, *Istoricul Andrei Veress si proiectul sau de „Biblioteca româno-maghiara”*, în „Literatorul”, an II, nr. 49, 1992, p. 10.
146. Popa, Mircea, *Liviu Rebreanu în dialog epistolar cu Áprily Lajos*, în „Tribuna”, serie noua, an IV, nr. 50 (2056), 17-23 decembrie 1992, p. 5.
147. Popa, Mircea, *Lucian Blaga la revista „Banatul”*, în „Tribuna”, an IV, nr. 44, 1967, p. 2.
148. Popa, Mircea, *Petőfi Sándor román fordítóí*, în „Helikon”, an IV, nr. 10, 1993, p. 20.
149. Popa, Mircea, *Sextil Puscariu catre Octavian Goga*, în „Astra”, an XVI, nr. 1-2, 1981, p. 10.
150. Popa, Mircea, *Un moment din relatiile româno-maghiare: corespondenta dintre V. A. Urechia si Andrei Veress*, în „Noi”, nr. 48, 27 noiembrie 1992, p. 5.
151. Popa, Mircea, *Un prieten al românilor: Andrei Veress*, în „Tribuna”, serie noua, an V, nr. 46 (2099), 18-24 noiembrie 1993, p. 2.
152. Popescu, Const. Gh., *Necesitatea traducerilor în limba minoritatilor conlocuitoare*, în „Afirmarea”, an IV, nr. 4, aprilie 1939, p. 49.
153. Puscariu, Sextil, *Pacea cu Ungaria*, în „Dacia”, an II, nr. 145, 5 iunie 1920.
154. R. Berde Mária, *A kultúrcsere-akció kis tükre*, în „Pásztortuz”, an XVII, nr. 10, 15 iunie 1932, p. 162.
155. Radulescu-Motru, C., *Intelectualii*, în „Ideea europeana”, an I, nr. 3, 6 iulie 1919, pp. 1-2.
156. Relgis, Eugen, *Umanitarismul si intelectualii. Umanizarea culturii*, în „Adevarul literar si artistic”, seria a III-a, an III, nr. 74, 23 aprilie 1922, p. 4.
157. Réthy Andor, *Octavian Goga és a magyar irodalom*, în „Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények”, an XI, nr. 1, 1967, pp. 156-164.
158. Sadoveanu, Izabela, *Valenii de Munte Centru de cultura nationala*, în „Boabe de grâu”, an I, nr. 5, iulie 1930, pp. 272-281.
159. Samarineanu, M. G., „*Ne putem înțelege noi și ungrii?*”, în „Familia”, seria a III-a, an III, nr. 1, ianuarie 1936, pp. 97-98.
160. Samarineanu, M. G., *Festivalul Eminescu de la Budapesta*, în „Familia”, seria a III-a, an IV, nr. 10, decembrie 1937, pp. 99-100.
161. Sân-Giorgiu, Ion, *Înțelege si înfratire*, în „Neamul românesc”, an XX, nr. 20, 27 ianuarie 1925, p. 1.
162. Silbermann Jenő, *A román-magyar közeledés különböző lehetőségei*, în „Nagyvárad Napló”, an XXXIX, nr. 165, 30 iulie 1935, pp. 1-2.
163. Sofronie, Gh., *Valenii-de-Munte, centru cultural*, în „Cele trei Crisuri”, an V, nr. 8, august 1924, p. 120.
164. Spectator (Krenner Miklós), *A Pen-Klub és az erdélyi kisebbségek*, în „Erdélyi Helikon”, an I, nr. 6, octombrie 1928, pp. 427-431.
165. Sperber, Alfred, *Un centru al vietii românești : Universitatea populara din Valenii-de-Munte*, în „Cuget clar”, an III, nr. 25-32, septembrie-octombrie 1930, pp. 445-448.

- 166.****Spre apropierea culturala româno-maghiara*, în „Gazeta de Vest”, an V, nr. 923, 28 martie 1933, p. 2.
- 167.****Spre o împaciuire româno-maghiara. Conferința d-lui Gh. Ferenczy la Oradea*, în „Noua gazeta de Vest”, an III, nr. 680, 26 august 1938, p. 3.
- 168.Stan, Elena, *A román-magyar irodalmi kapcsolatok történetéből*, în „Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények”, an XXIII, nr. 2, 1979, pp. 195-198.
- 169.Szász János, *Gaál Gábor si revista „Korunk”*, în „Viata românească”, an XVII, nr. 7, iulie 1964, pp. 135-145.
- 170.Szemlér Ferenc, *Goga în limba maghiara*, în „Steaua”, an XVII, nr. 3 (194), martie 1966, pp. 49-52.
- 171.Szenczei László, *A transzilvánizmus és az erdélyi fiatal irodalmi nemzedék problémájához*, în „Korunk”, an XIII, nr. 1, ianuarie 1938, pp. 65-70.
- 172.Szentimrei Jenő, *Transzilvánizmus az irodalomban*, în „Napkelet”, an II, nr. 9, 15 mai 1921, pp. 550-553.
- 173.Sireagu, Octavian, *Lirica maghiara moderna din Ardeal*, în „Adevărul literar și artistic”, seria a II-a, an XIV, nr. 746, 24 martie 1935, p. 6.
- 174.Sireagu, Octavian, *Starea teatrului maghiar din Ardeal*, în „Vremea”, an VI, nr. 306, 24 septembrie 1933, p. 11.
- 175.Sulutiu, Octav, *Isaia Tolan: Între unguri și români*, în „Familia”, seria a III-a, an III, nr. 4, aprilie 1936, pp. 77-79.
- 176.Teodorescu, Virgiliu, *Octavian Goga și Ady Endre*, în „Manuscriptum”. Revista trimestrială editată de Muzeul Literaturii Române, nr. 2(3), 1971, p. 213.
- 177.Todor, A. P., *Comemorarea lui Eminescu la Budapesta*, în „Preocupări literare”, an III, nr. 6, iunie 1938, pp. 278-279.
- 178.Todor, A. P., *Legături literare româno-maghiare*, în „Preocupări literare”, an II, nr. 78, septembrie-octombrie 1937, pp. 319-320.
- 179.Todor, A. P., *Revistele maghiare ardelenice și literatura română*, în „Preocupări literare”, an IV, nr. 3, martie 1939, pp. 141-142.
- 180.Todor, Avram P., *Eminescu în literatura maghiară*, în „Convorbiri literare”, an LXXII, nr. 6-7-8-9, iunie-septembrie 1939, pp. 1153-1198.
- 181.Todor, Avram P., *Octavian Goga și legăturile literare româno-maghiare*, în „Convorbiri literare”, an LXXII, nr. 2, februarie 1939, pp. 221-232.
- 182.Todor, Avram P., *Poetul Andrei Ady*, în „Convorbiri literare”, nr. 10-12, 1939, pp. 1813-1829.
- 183.Vaida, Mircea, *„Realizări care să îmbogățească ambele națiuni”. Interviu cu Tamás Aladár*, în „Tribuna”, an XX, nr. 11 (1003), 11 martie 1976, p. 10.
- 184.Vasiliu, N. N., *Prin cultură, la înfrățirea spirituală a omenirii*, în „Universul literar”, an XLI, nr. 46, 15 noiembrie 1925, pp. 14-15.
- 185.Vásárhelyi Z. Emil, *Transzilvánizmus és erdélyiség*, în „Láthatár”, 1938, pp. 57-64.
- 186.Vita Zsigmond, *A transzilván irodalom útkeresései*, în „Pásztortűz”, an XII, nr. 18, septembrie 1936, pp. 367-368.
- 187.Vita Zsigmond, *Magyar irodalmi előadások Valenii de Munteban 1935 után*, în „Korunk”, an XXXVIII, nr. 7-8, iulie-august 1979, pp. 625-627.

188. Vita Zsigmond, *Magyar-román barátkozások 1848 után*, în „Ellenzék”, 51. evf., nr. 166, vas, 27 július 1930, p. 6.
189. Vita Zsigmond, *Transzilvánizmus a román irodalomban*, în „Erdélyi Helikon”, nr. 1, 1934, pp. 73-75.
190. Zilahy Lajos, *Magyar és román hang*, în „Nagyváradai Napló”, an XXXIX, nr. 161, 24 iulie 1935, p. 1.